

Aktiviteten i det norske valuta- og derivatmarkedet i april 2013

Hvert tredje år siden 1989 har Norges Bank foretatt en undersøkelse av aktiviteten i det norske valutamarkedet i samarbeid med Bank for International Settlements (BIS). Årets undersøkelse er den niende i rekken. Tall fra april 2013 viser at den gjennomsnittlige daglige omsetningen i det norske valutamarkedet¹ var om lag uendret på 21 milliarder amerikanske dollar mot 22 milliarder amerikanske dollar i april 2010. Målt i norske kroner falt den gjennomsnittlige daglige omsetningen fra 131 milliarder kroner til 124 milliarder kroner i samme periode. Ifølge foreløpige tall fra BIS hadde rapportørbankene i den norske undersøkelsen en markedsandel på 0,3 prosent av det globale valutamarkedet i april 2013, ned fra 0,4 prosent i april 2010.

Den gjennomsnittlige daglige omsetningen i det norske markedet for OTC rentederivater var 6 milliarder amerikanske dollar i april 2013 mot 12 milliarder amerikanske dollar i april 2010, en nedgang på 50 prosent. Målt i norske kroner falt den gjennomsnittlige daglige omsetningen fra 71 milliarder kroner til 33 milliarder kroner i samme periode. Omsetningen i 2010 var drevet opp av økte handler av rentebytteavtaler mellom en rapportørbank og et heleid datterselskap og fallet fremkommer derfor som ekstra stort. Justert for disse handlene økte den daglige omsetningen i rentederivater fra 5 milliarder amerikanske dollar i april 2010 til 6 milliarder amerikanske dollar i april 2013. Ifølge foreløpige tall fra BIS hadde rapportørbankene i den norske undersøkelsen en markedsandel på 0,2 prosent av det globale markedet for rentederivater i april 2013, ned fra 0,5 prosent i april 2010.

Bakgrunn for undersøkelsen

Deltakelse i BIS-undersøkelsen er frivillig. I 2013 deltok åtte av ni forespurte banker og det anslås at mer enn 90 prosent av aktiviteten i det norske markedet er dekket. Til sammenlikning deltok syv banker i tilsvarende undersøkelse i 2010. Et av formålene med undersøkelsen er at handlene skal registreres i det landet hvor handlerrommet er geografisk plassert uavhengig av om handelen gjøres i navnet til hovedkontoret utenfor Norge eller i eget navn. Samtidig med at Norges Bank foretok sin undersøkelse ble tilsvarende undersøkelse gjennomført i regi av Bank for International Settlements (BIS) i 52 andre land. Omsetningstall fra denne undersøkelsen publiseres samtidig på BIS hjemmeside og i de landene som har deltatt i undersøkelsen. Det er anslått at rundt 1300 finansinstitusjoner deltok på verdensbasis. Formålet med undersøkelsen er å innhente omfattende og konsistent informasjon om aktiviteten i valuta- og derivatmarkedet. Opplysningene bidrar til at sentralbanker, myndigheter og markedsdeltakere kan se hvordan aktiviteten i markedene endrer seg over tid.

I de første årene (1989, 1992 og 1995) omfattet undersøkelsen kun omsetningen i valutamarkedet. Fra 1998 omfatter undersøkelsen også aktiviteten i derivatmarkedet utenom børs, det såkalte "over the counter"-markedet (OTC). Undersøkelsen omfatter ikke derivater som handles på børs.

I tillegg til omsetningsundersøkelsen i april 2013 ble det gjennomført en separat undersøkelse i regi av BIS av utestående kontrakter ved utgangen av juni 2013. BIS planlegger å offentliggjøre en mer detaljert rapport om undersøkelsene i desember 2013.

¹ Omfatter omsetningen i spotmarkedet, kjøp/salg av valuta på termin (outright), valutawapper, valutabytteavtaler (basisswapper) og valutaopsjoner.

Rapportørbankene ble i undersøkelsen spurt om trender i omsetningen. Oppfatningen var at omsetningen i valuta- og derivatmarkedene var stabil det siste halvåret forut for undersøkelsen. Omsetningen i april 2013 ble også rapportert å være normal. I april 2013 var antall handledager noe høyere enn i tidligere undersøkelser på grunn av at store deler av påsken i år falt i mars.

Fra 2010 begynte BIS å inkludere valutaopsjoner og valutabytteavtaler (basisswapper) i omsetningsundersøkelsen for valutamarkedet. De historiske tabellene i denne rapporten er justert i henhold til dette.

Omsetningen i det norske valutamarkedet

Fordeling på transaksjonstyper

Tabell 1 viser omsetningen av valutakontrakter i de seks siste undersøkelsene fra april 1998 til april 2013. Den gjennomsnittlige daglige omsetningen i det norske valutamarkedet viste en nedgang på 3,2 prosent i april 2013 sammenliknet med samme måned i 2010. Den totale omsetningen i spottransaksjoner og valutaterminforretninger økte med henholdsvis 32,6 prosent og 5,3 prosent fra april 2010 til april 2013, mens omsetningen i valutabytteavtaler (basisswapper) falt med 55,9 prosent i samme periode². Som andel av total omsetning økte spottransaksjoners fra 10,4 prosent til 12,8 prosent, mens andelen for valutaterminforretninger falt noe fra 87,2 prosent til 85,8 prosent i perioden fra april 2010 til april 2013. Valutabytteavtaler (basisswapper) og valutaopsjoner utgjør i likhet med tidligere kun en liten andel av den samlede omsetningen.

Til sammenlikning viser foreløpige tall fra BIS at omsetningen i det globale valutamarkedet økte med om lag 35 prosent fra april 2010 til april 2013. Gjennomsnittlig daglig omsetning steg i perioden fra 4,0 billioner amerikanske dollar i april 2010 til 5,3 billioner amerikanske dollar i april 2013. Samtidig steg markedsandelen for norske kroner marginalt fra 1,3 prosent av den globale omsetningen i april 2010 til 1,4 prosent i april 2013.

Tabell 1a: Valutaomsetningen i april fordelt på transaksjonstype. USD og NOK millioner.

	1998	2001	2004	2007	2010	2013
Spot	56 818	61 541	51 920	62 291	43 624	57 836
Valutaterminforretninger	111 268	169 893	221 492	512 242	367 529	387 031
- Kjøp/salg valuta på termin	3 044	7 454	8 720	43 544	34 569	11 667
- Valutaswapper	108 224	162 439	212 772	468 698	332 960	375 364
Valutabytteavtaler (basisswapper)	-	300	312	969	7 755	3 417
Valutaopsjoner	1 015	1 726	938	1 966	2 717	2 697
Total USD millioner	169 101	233 460	274 662	577 468	421 625	450 980
Antall bankdager i april	19	18	19	18	19	21
Gj.snitt pr. bankdag (USD mill.)	8 900	12 970	14 456	32 081	22 191	21 475
Månedsgjennomsnitt USD/NOK	7,53	9,09	6,92	6,00	5,92	5,79
Total NOK millioner	1 273 331	2 103 735	1 892 011	3 447 198	2 434 026	2 611 173

² På grunn av at store deler av påsken i 2013 falt i mars økte antall bankdager fra 19 til 21 i undersøkelsen fra april 2010 til april 2013. Det kan derfor fremkomme noen avvik mellom de prosentvise endringene i de månedlige og de daglige omsetningstallene.

Gj.snitt pr. bankdag (NOK mill.)	67 017	117 897	100 035	192 489	131 369	124 342
----------------------------------	--------	---------	---------	---------	---------	---------

Tabell 1b: Valutaomsetningen i april fordelt på transaksjonstyper. Prosentandeler.

	1998	2001	2004	2007	2010	2013
Spot	33,6 %	26,4 %	18,9 %	10,8 %	10,4 %	12,8%
Valutaterminforretninger	65,8 %	72,8 %	80,7 %	88,7 %	87,2 %	85,8%
- Kjøp/salg av valuta på termin	1,8 %	3,2 %	3,2 %	7,5 %	8,2 %	2,6%
- Valutaswapper	64,0 %	69,6 %	77,5 %	81,2 %	79,0 %	83,2%
Valutabytteavtaler (basisswapper)	-	0,1 %	0,1 %	0,2 %	1,8 %	0,8%
Valutaopsjoner	0,6 %	0,7 %	0,3 %	0,3 %	0,6 %	0,6%
Total	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0%

Tabell 1c: Valutaomsetningen i april. Daglig gjennomsnitt fordelt på transaksjonstype. USD millioner.

	1998	2001	2004	2007	2010	2013
Spot	2 991	3 419	2 733	3 460	2 296	2 754
Valutaterminforretninger	5 856	9 438	11 658	28 458	19 344	18 430
- Kjøp/salg av valuta på termin	160	414	459	2 419	1 820	556
- Valutaswapper	5 696	9 024	11 199	26 039	17 524	17 874
Valutabytteavtaler (basisswapper)	-	17	16	54	408	163
Valutaopsjoner	53	96	49	109	143	128
Total	8 900	12 970	14 456	32 081	22 191	21 475

Kilde: Norges Bank. Handler mellom norske rapportører er målt kun én gang. Omsetningstall for valutamarkedet omfatter spot, kjøp/salg av valuta på termin, valutaswapper, valutabytteavtaler (basisswapper) og valutaopsjoner. Valutabytteavtaler er inkludert i tall for terminmarkedet forut for 2001.

Omsetningen i spotmarkedet steg fra april 2010 til april 2013 etter et fall i den foregående undersøkelsen. Den gjennomsnittlige daglige omsetningen steg til 2,8 milliarder amerikanske dollar i april 2013 fra 2,3 milliarder amerikanske dollar i april 2010. Til tross for en oppgang på 20 prosent er det daglige gjennomsnittet likevel lavere enn i april 2007. Foreløpige tall fra BIS viser at omsetningen i det globale spotmarkedet steg i likhet med i Norge. Den gjennomsnittlige daglige omsetningen globalt steg med 38 prosent til 2,0 billioner amerikanske dollar i april 2013.

Den gjennomsnittlige daglige omsetningen i det norske valutaterminmarkedet var på 18,4 milliarder amerikanske dollar i april 2013, ned fra 19,3 milliarder amerikanske dollar i april 2010. Som andel av total omsetning utgjør valutaterminmarkedet den klart største andelen. Fallet i årets omsetning skyldes en nedgang i kjøp/salg av valuta på termin, mens omsetningen i valutaswapper var lite endret. Valutaswapper utgjør fortsatt den klart største andelen av de samlede valutaterminforretningene.

Omsetningen i valutaopsjoner og valutabytteavtaler (basisswapper) er fortsatt beskjeden i forhold til omsetningen i det totale valutamarkedet. Handelen i valutabytteavtaler (basisswapper) tok seg imidlertid markert opp fra april 2007 til april 2010. Økningen må ses i sammenheng med at det i juni 2007 ble åpnet for å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i Norge, gjennom spesielle kredittforetak. Til tross for et fall fra 7,8 milliarder dollar i april 2010 til 3,4 milliarder dollar i april 2013 er omsetningen fortsatt betydelig høyere enn i

undersøkelsene før 2007. Handelen med valutaopsjoner var om lag uendret på 2,7 milliarder dollar i april 2013.

Valutafordeling i det norske valutamarkedet

Amerikanske dollars andel av omsetningen i det norske valutamarkedet falt fra 40,5 prosent i april 2010 til 38,3 prosent i april 2013. Dette er første gang i løpet av de siste seks undersøkelsene at dollarandelen har falt under 40 prosent. Norske kroner var involvert i 25,8 prosent av transaksjonene i april 2013, ned fra 30,3 prosent i april 2010. Den prosentvise andelen for «andre valutaer» steg samtidig fra 15,9 prosent i april 2010 til 21,5 prosent i april 2013. De viktigste valutaene her var svenske og danske kroner med en andel av totalomsetningen på henholdsvis 4,7 prosent og 1,5 prosent. Den prosentvise andelen for euro viste en liten oppgang fra 13,3 prosent i april 2010 til 14,4 prosent i april 2013.

Tabell 2a: Totalomsetningen i valutamarkedet i april fordelt på valuta. USD millioner.

	1998	2001	2004	2007	2010	2013
NOK	102 025	149 231	202 772	353 115	248 995	229 703
USD	140 331	204 358	224 011	489 567	333 222	340 881
EUR ¹	58 292	77 880	76 198	145 295	109 462	127 835
Andre	37 482	34 832	45 720	161 089	130 627	191 314
Total	338 130	466 301	548 701	1 149 066	822 306	889 733

Tabell 2b: Totalomsetningen i valutamarkedet i april fordelt på valuta. Prosentandeler.

	1998	2001	2004	2007	2010	2013
NOK	30,2 %	32,0 %	37,0 %	30,7 %	30,3 %	25,8%
USD	41,5 %	43,8 %	40,8 %	42,6 %	40,5 %	38,3%
EUR ¹	17,2 %	16,7 %	13,9 %	12,7 %	13,3 %	14,4%
Andre	11,1 %	7,5 %	8,3 %	14,0 %	15,9 %	21,5%
Total	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0%

¹⁾ DEM før 1999. Kilde: Norges Bank. Handler mellom norske rapportører er målt kun én gang, men totalomsetningen innebærer dobbelttelling da det i enhver valutaforretning inngår to valutasorter.

Valutafordeling i spotmarkedet

I spotmarkedet falt den prosentvise andelen for norske kroner fra 28,1 prosent i april 2010 til 22,6 prosent i april 2013, mens andelen for amerikanske dollar steg fra 21,5 prosent til 25,1 prosent i samme periode. Euro har vist en fallende andel i de fem siste undersøkelsene og falt fra 34,2 prosent i april 2010 til 31,5 prosent i april 2013. Den prosentvise andelen for «andre valutaer» steg fra 16,2 prosent i april 2010 til 20,7 prosent i april 2013.

Tabell 3a: Valutaomsetning i april i spotmarkedet. USD millioner.

	1998	2001	2004	2007	2010	2013
NOK	15 454	14 740	21 556	29 263	24 551	26 191
USD	33 977	42 309	27 400	27 745	18 786	29 019
EUR ¹	46 931	55 009	42 791	51 212	29 788	36 467
Andre	17 386	11 025	12 094	16 362	14 123	23 995
Total	113 635	123 083	103 841	124 582	87 248	115 671

Tabell 3b: Valutaomsetning i april i spotmarkedet. Prosentandeler.

	1998	2001	2004	2007	2010	2013
NOK	13,6 %	12,0 %	20,8 %	23,5 %	28,1 %	22,6 %
USD	29,9 %	34,4 %	26,4 %	22,3 %	21,5 %	25,1 %
EUR ¹	41,3 %	44,7 %	41,2 %	41,1 %	34,2 %	31,5 %
Andre	15,3 %	9,0 %	11,6 %	13,1 %	16,2 %	20,7 %
Total	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

¹⁾ DEM før 1999. Kilde: Norges Bank. Handler mellom norske rapportører er målt kun én gang, men totalomsetningen innebærer dobbelttelling da det i enhver valutaforretning inngår to valutaer, som begge er med i oversikten.

Valutafordeling i terminmarkedet

I valutaterminmarkedet, som inkluderer valutaswapper og kjøp/salg av valuta på termin (outright), var amerikanske dollar involvert i 40,3 prosent av handlene i april 2013 mot 42,8 prosent i april 2010. Amerikanske dollar har i alle undersøkelsene siden 1998 hatt en høy markedsandel på mellom 40 og 50 prosent. Dette er ikke overraskende da prisingen i valutaswapmarkedet i stor grad er basert på pengemarkedsrentene på dollar. Andelen for dollar har likevel vært fallende i de to siste undersøkelsene. Handelen i euro fortsatte å øke gradvis fra 10,8 prosent i april 2010 til 11,8 prosent i april 2013, mens andelen for norske kroner falt fra 30,5 prosent til 26,3 prosent i samme periode. I likhet med i spotmarkedet steg andelen for «andre valutaer» og viste en økning fra 15,9 prosent til 21,6 prosent.

Tabell 4a: Valutaomsetningen i april i terminmarkedet, inkluderer kjøp/salg av valuta på termin og valutaswapper. USD millioner.

	1998	2001	2004	2007	2010	2013
NOK	86 360	133 267	180 369	323 852	224 444	203 512
USD	105 8621	160 975	196 456	461 646	314 436	311 862
EUR ¹	10 723	21 857	32 658	94 084	79 674	91 368
Andre	19 773	23 687	33 501	144 902	116 504	167 319
Total	222 718	339 786	442 985	1 024 484	735 058	774 062

Tabell 4b: Valutaomsetningen i april i terminmarkedet, inkluderer kjøp/salg av valuta på termin og valutaswapper. Prosentandeler.

	1998	2001	2004	2007	2010	2013
NOK	38,8 %	39,2 %	40,7 %	31,6 %	30,5 %	26,3%
USD	47,5 %	47,4 %	44,3 %	45,1 %	42,8 %	40,3%
EUR ¹	4,8 %	6,4 %	7,4 %	9,2 %	10,8 %	11,8%
Andre	8,9 %	7,0 %	7,6 %	14,1 %	15,9 %	21,6%
Total	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0%

¹⁾ DEM før 1999. Kilde: Norges Bank. Handler mellom rapportører er målt kun én gang, men totalomsetningen innebærer dobbelttelling da det i enhver valutaforretning inngår to valutaer, som begge er med. Tall fra før 2004 inkluderer tall for valutabytteavtaler (basisswapper).

Motparter i valutamarkedet (spot, kjøp/salg av valuta på termin og valutaswapper).

Handel med utlandet utgjorde 70,9 prosent av omsetningen i valutamarkedet i april 2013 mot 78,1 prosent i april 2010 og har vist en fallende trend i de foregående fem undersøkelsene. Handel med norske rapportører utgjorde bare 0,6 prosent av omsetningen i april 2013 mot 1,2 prosent i 2010. Handelen med andre finansinstitusjoner steg fra en andel på 23,8 prosent i

april 2010 til 26,0 prosent i april 2013, og har vist en markert økning i løpet av de tre siste undersøkelsene.

Tabell 5a: Valutaomsetning i april fordelt på motparter. USD millioner.

Motpart \ År	1998	2001	2004	2007	2010	2013
Rapportører	141 368	201 207	209 279	385 625	249 543	250 728
- norske	13 021	19 242	6 376	3 103	4 914	2 705
- utenlandske	128 347	181 965	202 903	382 522	244 629	248 023
Annen finansinstitusjon	6 933	14 087	22 713	107 648	97 667	115 777
- norske	-	9 880	15 089	43 202	29 032	64 247
- utenlandske	-	4 207	7 624	64 446	68 635	51 530
Annen kunde	20 799	17 859	42 360	81 260	63 942	78 361
- norske		16 834	35 092	73 326	56 117	65 562
- utenlandske		1 024	7 268	7 934	7 825	15 799
Total	169 100	233 152	274 352	574 533	411 152	444 866
- norske	37 033	45 956	56 558	119 631	90 063	129 514
- utenlandske	132 067	187 196	217 794	454 902	321 089	315 352

Tabell 5b: Valutaomsetningen i april fordelt på motparter. Prosentandeler.

Motpart \ År	1998	2001	2004	2007	2010	2013
Rapportører	83,6 %	86,3 %	76,3 %	67,1 %	60,7 %	56,4 %
- norske	7,7 %	8,3 %	2,3 %	0,5 %	1,2 %	0,6 %
- utenlandske	75,9 %	78,0 %	74,0 %	66,6 %	59,5 %	55,8 %
Annen finansinstitusjon	4,1 %	6,0 %	8,3 %	18,7 %	23,8 %	26,0 %
- norske	-	4,2 %	5,5 %	7,5 %	7,1 %	14,4 %
- utenlandske	-	1,8 %	2,8 %	11,2 %	16,7 %	11,6 %
Annen kunde	12,3 %	7,7 %	15,4 %	14,2 %	15,5 %	17,6 %
- norske	-	7,2 %	12,8 %	12,8 %	13,6 %	14,1 %
- utenlandske	-	0,4 %	2,6 %	1,4 %	1,9 %	3,6 %
Total	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
- norske	21,9 %	19,7 %	20,6 %	20,8 %	21,9 %	29,1 %
- utenlandske	78,1 %	80,3 %	79,4 %	79,2 %	78,1 %	70,9 %

Kilde: Norges Bank. Handler mellom norske rapportører er målt kun én gang. Tall før 2007 inkluderer valutabytteavtaler (basisswapper).

For første gang i april 2013 er de deltagende bankene bedt om å gi en nærmere klassifisering av kategorien andre finansinstitusjoner. Her finnes det derfor ikke historisk sammenlikningsgrunnlag. Tabellen viser at blant andre finansinstitusjoner utgjorde handel med ikke-rapportør banker den klart største andelen med 17,7 prosent etterfulgt av institusjonelle investorer med 7,8 prosent³. Hedge fond og firma som handler med egen bok, samt statlige finansielle institusjoner utgjorde en svært liten andel av valutaomsetningen.

³ Prosentandelen er beregnet som andel av total valutaomsetning.

Tabell 5c: Valutaomsetning i april – detaljert fordeling for andre finansinstitusjoner. USD millioner og prosentandeler.

Motpart \ 2013	USD mill.	Prosentandel
Annen finansinstitusjon	115 777	26,0 %
- ikke-rapportør banker	78 526	17,7 %
- institusjonelle investorer	34 685	7,8 %
- Hedge fond og firma som handler med egen bok	1	0,0 %
- statlig finansielle institusjoner	2 394	0,5 %
- andre	1	0,0 %
- uallokert	170	0,0 %

Kilde: Norges Bank

Løpetider

Hovedtyngden av valutaterminkontraktene har en løpetid på 7 dager eller kortere. I april 2013 var andelen 64,5 prosent mot 60,5 prosent i april 2010. Kontrakter med løpetid mellom syv dager og ett år hadde en andel på 34,8 prosent i 2013 ned fra 38,9 prosent i 2010. Andelen kontrakter med løpetid over ett år var 0,7 prosent i april 2013, om lag uendret fra april 2010.

Tabell 6: Omsetning i terminkontrakter i april fordelt på løpetid. USD million og prosentandeler.

Løpetid	2007	Andel	2010	Andel	2013	Andel
7 dager eller mindre	377 429	73,3 %	225 091	60,5 %	251 382	64,5%
Over 7 dager	134 419	26,1 %	144 832	38,9 %	135 412	34,8%
Over 1 år	3 106	0,6 %	2050	0,6 %	2 820	0,7%
Total	514 954	100,0 %	371 973	100,0 %	389 614	100,0%

Kilde: Norges Bank. Ikke korrigert for dobbelttelling mellom norske rapportører. Tall før 2007 inkluderer valutabytteavtaler (basisswapper).

Valutafordeling i markedet for valutaopsjoner og valutabytteavtaler (basisswapper)

Norske kroner var involvert i 34,4 prosent av omsetningen av valutaopsjoner i april 2013, mot 39,0 prosent av omsetningen i april 2010. Andelen for amerikanske dollar var om lag uendret på 16,0 prosent, mens andelen for euro falt til 34,4 prosent. «Andre valutaer» viste en markert økning fra 5,9 prosent i april 2010 til 15,1 prosent i april 2013.

I markedet for valutabytteavtaler (basisswapper) hadde norske kroner i april 2013 en andel på 35,2 prosent, mens andelen for amerikanske dollar steg til 37,3 prosent. Euroandelen falt markert fra 37,4 prosent i april 2010 til 18,2 prosent i april 2013, mens «andre valutaer» steg betydelig fra 1,9 prosent til 9,3 prosent i samme periode.

Tabell 7a: Omsetningen av valutaopsjoner og valutabytteavtaler (basisswapper). USD millioner.

Opsjoner	1998	2001	2004	2007	2010	2013
NOK	211	1 234	848	1 213	2 119	1 857
USD	492	1 075	155	691	881	862
EUR ¹	638	1 014	749	1 338	2 114	1 858
Andre	323	130	125	690	320	817
Total	1 663	3 453	1 876	3 932	5 434	5 393

Valutabytteavtaler	1998	2001	2004	2007	2010	2013
NOK	-	223	118	969	4 827	2 411
USD	-	218	223	541	4 585	2 549
EUR ¹	-	85	170	280	5 798	1 246
Andre	-	74	113	148	300	633
Total	-	600	624	1 938	15 510	6 833

Tabell 7b: Omsetningen av valutaopsjoner og valutabytteavtaler (basisswapper). Prosentandeler.

Opsjoner	1998	2001	2004	2007	2010	2013
NOK	12,7 %	35,7 %	45,2 %	30,9 %	39,0 %	34,4 %
USD	29,6 %	31,1 %	8,2 %	17,6 %	16,2 %	16,0 %
EUR ¹	38,3 %	29,4 %	39,9 %	34,0 %	38,9 %	34,4 %
Andre	19,4 %	3,8 %	6,7 %	17,5 %	5,9 %	15,1 %
Total	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Valutabytteavtaler	1998	2001	2004	2007	2010	2013
NOK	-	37,2 %	18,9 %	50,0 %	31,1 %	35,2 %
USD	-	36,3 %	35,7 %	27,9 %	29,6 %	37,3 %
EUR ¹	-	14,2 %	27,3 %	14,5 %	37,4 %	18,2 %
Andre	-	12,3 %	18,1 %	7,6 %	1,9 %	9,3 %
Total	-	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

¹⁾ DEM før 1999. Kilde: Norges Bank. Handler mellom norske rapportører er målt kun én gang, men totalomsetningen innebærer dobbelttelling da det i enhver valutaforretning inngår to valutaer, som begge er med.

Fordeling på markedsplasser/Valutamarkedet

I april 2013 er klassifiseringen av markedsplasser revidert noe fra tidligere undersøkelser. Fordelingen på markedsplasser er delt inn i underkategoriene «voice og elektronisk» og «direkte og indirekte». På grunn av den nye klassifiseringen er det vanskelig å sammenlikne direkte med tall fra undersøkelsen i april 2010.

I april 2013 ble store deler av det innrapporterte volumet i spotmarkedet gjort direkte over telefon (33,9 prosent), etterfulgt av indirekte handler på elektroniske handleplattformer (26,1 prosent). Det samme bildet gjelder i stor grad for valutaswapper, men her utgjorde også indirekte handler over telefon en stor andel (34,2 prosent). Det innrapporterte volumet i terminhandler, valutabytte og valutaopsjoner ble også primært gjort direkte over telefon med en andel på henholdsvis 55,6 prosent, 95,7 prosent og 64,4 prosent.

Tabell 8a: Valutamarkedet i Norge fordelt på «voice»-markedsplasser i 2013. USD millioner.

	Voice ¹		Elektronisk ²					Uallokert
	Direkte	Indirekte	Direkte		Indirekte			
	Direkte	Indirekte	Enkelt bank platform ³	Andre	Reuters Matching/EBS	Andre komm. nettverk	Andre	
Spot	19 641	5 933	4 253	1 189	15 150	4 149	559	7 082
Kjøp/salg av valuta på termin	6 494	144	1 056	495	1	2 193	391	895
Valutaswapper	117 469	129 180	15 144	3 764	83 585	10 077	6 346	12 382
Valutabytteavtaler (basisswapper)	3273	0	34	2	0	0	0	112
Valutaopsjoner	1 740	92	71	18	38	0	0	741
Totalt	148 616	135 349	20 559	5 467	98 774	16 420	7 296	1 213

1) «Voice» omfatter handler som er gjort via telefon. Indirekte «voice»-handler tilsier handler som er gjort på telefon via en tredjepart eller «voice»-broker, mens direkte «voice»-handler er utenom tredjepart.

2) Indirekte elektroniske handler tilsier handler gjort på en elektronisk handleplattform via en tredjepart, mens direkte elektroniske handler er utenom tredjepart.

3) Enkelt bank plattform tilsier elektroniske handleplattformer som eies og opereres av en bank. Kilde: Norges Bank

Tabell 8b: Valutamarkedet i Norge fordelt på «voice»-markedsplasser i 2013. Prosentandeler.

	Voice ¹		Elektronisk ²					Uallokert
	Direkte	Indirekte	Direkte		Indirekte			
	Direkte	Indirekte	Enkelt bank platform ³	Andre	Reuters Matching/EBS	Andre komm. nettverk	Andre	
Spot	33,9 %	10,2 %	7,3 %	2,1 %	26,1 %	7,2 %	1,0 %	12,2 %
Kjøp/salg av valuta på termin	55,6 %	1,2 %	9,1 %	4,2 %	0,0 %	18,8 %	3,4 %	7,7 %
Valutaswapper	31,1 %	34,2 %	4,0 %	1,0 %	22,1 %	2,7 %	1,7 %	3,3 %
Valutabytteavtaler (basisswapper)	95,7 %	0,0 %	1,0 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	3,3 %
Valutaopsjoner	64,4 %	3,4 %	2,6 %	0,7 %	1,4 %	0,0 %	0,0 %	27,5 %
Totalt	32,8 %	29,8 %	4,5 %	1,2 %	21,8 %	3,6 %	1,6 %	4,7 %

Kilde: Norges Bank

Omsetningen i det norske markedet for OTC rentederivater

Totalomsetningen av OTC rentederivater i det norske markedet i april 2013 var på 119 milliarder amerikanske dollar mot 227 milliarder amerikanske dollar i april 2010, en nedgang på 47,7 prosent. I 2010 var omsetningen drevet opp av økte handler av rentebytteavtaler mellom en rapportørbank og et heleid datterselskap, og fallet fremkommer derfor som ekstra stort. Justert for dette økte isteden den totale omsetningen i rentederivater fra 90,7 milliarder amerikanske dollar i april 2010 til 119 milliarder amerikanske dollar i april 2013, en økning på 31,2 prosent. Den gjennomsnittlige daglige omsetningen var 5,6 milliarder amerikanske dollar, opp fra 4,8 milliarder amerikanske dollar i 2010 (målt ved justerte tall).

Som andel av total omsetning har rentebytteavtaler falt markert fra 70,0 prosent i april 2010 til 36,0 prosent i april 2013, mens andelen for fremtidige renteavtaler (FRA) har økt fra 29,9 prosent til 63,9 prosent i samme periode. De store endringene skyldes primært de høye tallene som ble rapportert for rentebytteavtaler i april 2010. Handelen i FRAer utgjør den klart største andelen av den totale omsetningen. I likhet med tidligere undersøkelsen var omsetningen i renteopsjoner lav og utgjort en svært liten andel av den totale omsetningen.

Tabell 10a: Omsetning av rentederivater i april fordelt på transaksjonstyper, USD og NOK millioner.

Instrument / År	1998	2001	2004	2007	2010	2013
Fremtidige renteavtaler (FRA)	50 451	46 629	76 708	96 425	67 845	75 874
Rentebytteavtaler	2 943	5 422	17 800	21 896	158 855	42 754
Renteopsjoner	107	277	4 513	1 324	348	50
Total USD millioner	53 501	52 328	99 021	119 645	227 048	118 679
Gjennomsnitt pr. bankdag USD millioner	2 816	2 907	5 212	6 736	11 950	5 651
Total NOK millioner	402 863	475 662	685 225	717 870	1 344 124	687 150
Gjennomsnitt pr. bankdag NOK millioner	21 203	26 426	36 064	39 882	70 743	32 721

Tabell 10b: Omsetning av rentederivater i april fordelt på transaksjonstyper, Prosentandeler.

Instrument / År	1998	2001	2004	2007	2010	2013
Fremtidige renteavtaler (FRA)	94,3 %	89,1 %	77,5 %	80,6 %	29,9 %	63,9 %
Rentebytteavtaler	5,5 %	10,4 %	18,0 %	18,3 %	70,0 %	36,0 %
Renteopsjoner	0,2 %	0,5 %	4,5 %	1,1 %	0,1 %	0,0 %
Total	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Kilde: Norges Bank. Handler mellom norske rapportører er målt kun én gang.

Fordeling på valuta

Norske kroner var involvert i 80,3 prosent av omsetningen av rentederivater i april 2013 mot 94,8 prosent i april 2010. Mens andel for norske kroner har falt har andelen for amerikanske dollar, euro og andre valutaer steget.

Tabell 11: Omsetning av rentederivater i april fordelt på valuta og transaksjonstype. USD millioner og prosentandeler.

Fremtidige renteavtaler (FRA)	2007	Andel	2010	Andel	2013	Andel
NOK	92 080	95,5 %	66 595	98,2 %	73 296	96,6 %
USD	700	0,7 %	1 250	1,8 %	-	0 %
EUR	1 560	1,6 %	-	-	594	0,8 %
Andre valutaer	2 085	2,2 %	-	-	1 985	2,6 %
Total	96 425	100,0 %	67 845	100,0 %	75 874	100,0 %
Rentebytteavtaler						
NOK	12 485	57,0 %	148 259	93,3 %	21 941	51,3 %
USD	8 363	38,2 %	6 930	4,4 %	13 308	31,1 %
EUR	1 003	4,6 %	2 871	1,8 %	6 307	14,8 %
Andre valutaer	45	0,2 %	795	0,5 %	1 198	2,8 %
Total	21 896	100,0 %	158 855	100,0 %	42 754	100,0 %
Opsjoner						
NOK	1 190	89,9 %	348	100,0 %	28	56,0 %
USD	-	-	-	-	-	-
EUR	-	-	-	-	22	44,0 %
Andre valutaer	134	10,1 %	-	-	-	-
Total	1 324	100,0 %	348	100,0 %	50	100,0 %
Rentederivater totalt	2007	Andel	2010	Andel	2013	Andel
NOK	105 755	88,4 %	215 202	94,8 %	95 265	80,3 %
USD	9 063	7,6 %	8 180	3,6 %	13 308	11,2 %
EUR	2 563	2,1 %	2 871	1,3 %	6 923	5,8 %
Andre valutaer	2 264	1,9 %	795	0,3 %	3 183	2,7 %
Total	119 645	100,0 %	227 048	100,0 %	118 679	100,0 %

Kilde: Norges Bank. Handler mellom norske rapportører er målt kun én gang.

Fordeling på motparter

Norske aktører har redusert sin andel av omsetningen i markedet for rentederivater fra 70,6 prosent i april 2010 til 44,1 prosent i april 2013. Som nevnt overfor skyldes det store fallet den økte handelen av rentebytteavtaler mellom en av rapportørbankene og et heleid datterselskap i 2010. Andelen handler med utenlandske aktører steg fra 29,4 prosent i april 2010 til 55,9 prosent i april 2013. Handelen mellom norske rapportørbanker økte fra 2 prosent til 10 prosent av omsetningen i april 2013. I april 2013 var 1,4 prosent av det samlede transaksjonsvolumet for rentederivater knyttet til handel med kunder utenfor finansiell sektor mot 2,7 prosent i april 2010.

Tabell 12: Omsetningen av rentederivater i april fordelt på motparter. USD millioner.

Motparter \ År	2007	Andel	2010	Andel	2013	Andel
Rapportører	78 753	65,8 %	52 353	23,1 %	64 090	27,0 %
- norske	5 028	4,2 %	5 399	2,4 %	23 636	10,0 %
- utenlandske	73 725	61,6 %	46 954	20,7 %	40 454	17,0 %
Andre finansinstitusjoner	27 500	23,0 %	168 494	74,4 %	51 157	21,6 %
- norske	18 700	15,6 %	148 949	65,6 %	26 695	11,2 %
- utenlandske	8 800	7,4 %	19 545	8,6 %	24 461	10,3 %
Andre kunder	13 392	11,2 %	6 201	2,7 %	3 432	1,4 %
- norske	7 487	6,3 %	5 863	2,6 %	2 049	0,9 %
- utenlandske	5 905	4,9 %	338	0,1 %	1 383	0,6 %
Totalt	119 645	100,0 %	227 048	100,0 %	237 358	100,0 %
- norske	31 215	26,1 %	160 211	70,6 %	104 761	44,1 %
- utenlandske	88 430	73,9 %	66 837	29,4 %	132 597	55,9 %

Kilde: Norges Bank. Handler mellom norske rapportører er kun målt én gang.